

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

840 West 33rd Street
Chicago, Illinois, 60608

Telephones:
(312) 927 4789
(312) 543 8198

PRICE 50 CENTS

* VLIKO METAI *

FEBRUARY 6 - 1984

Nr. 3, 1984

DR. STASYS BAČKIS, Nepriklausomos Lietuvos diplomatinės šefas ir Lietuvos atstovas JAV-bėse, Washington, D.C.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS PRIE ŠVENTO SOSTO PRANEŠIMAS

Lietuvos Diplomatinės Šefui min. S. Lozoraičiui mirus, Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto, vykdydamas iš anksto gautus nurodymus, persiuntė Dr. S.A. Bačkį, Lietuvos Charge d'Affaires Vašingtone, atitinkamus dokumentus, kuriais jam yra perduodamos Lietuvos Diplomatinės Šefo pareigos. Jas Dr. S.A. Bačkis pradėjo vykdyti 1983 m. gruodžio mėn. 24 d.

ŽODIS Į LIETUVĄ

LIETUVOS ATSTOVO DR. S.A. BAČKIO
ŽODIS Į LIETUVĄ VASARIO 16 DIENOS
PROGA

Brangios Tautietės, Brangūs Tautiečiai, Vasario 16 Dienos proga nuoširdžiai visus sveikinu Lietuvos Diplomatines Tarnybos ir Lietuvos Pasiuntinybės Vašingtone vardu.

1918 m. Vasario 16 Dieną Lietuvos Taryba Vilniuje paskelbė Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo Aktą, kuris yra neužmiršamas veiksmas visiems lietuviams visiems laikams. Jis jungia visus lietuvius vieningam ryžtui visuomet ginti Lietuvos valstybės laisvės ir nepriklausomybės bylą. Jis primena, kad mūsų tauta, gavinama didinga praeitimi, valstybine patirtimi ir stiprinama tautinėmis tradicijomis bei nepalaužiamu ryžtu būti laisva ir nepriklausoma - atstatė Lietuvos valstybės nepriklausomybę, kuri buvo ginkluotomis kovomis užtikrinta. Tarptautinė valstybių bendruomenė pripažino Lietuvos valstybę ir daugelis Vakarų valstybių ir šiandieną tebelaiko tą pripažinimą galioje, nepripažindamos nelegalios Sovietų okupacijos.

Praeitais metais Europos Parlamentas, Prezidentas Reagan ir JAV Kongresas keliais atvejais pasmerkė Pabaltijo valstybių okupaciją ir priminė Sovietų Sąjungai jos neteisėtus aktus, nesilaikymą pasirašytų pasižadėjimų ir pasmerkė nusižengimus žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms Pabaltijo valstybėse.

Šių metų pradžioje keli parlamentariai pateikė Europos Parlamentui rezoliuciją dėl Sovietų okupacinės valdžios Lietuvoje vykdomo religinio persekiojimo, o JAV Atstovų Rūmai vasario 7 d. priėmė anksčiau Senato priimtą sutartinę rezoliuciją, kuria JAV Prezidentas prašomas imtis visų reikalingų žygių, kad būtų iškeltas Pabaltijo vals-

tybių laisvo apsisprendimo reikalas Jungtinių Tautų Organizacijos forumuose, ypačiai J.T. Žmogaus Teisių Komisijos sesijoje, vykstančioje Ženevoje kaip pirmasis klausimas svarstant tautų laisvo apsisprendimo teisę ir jos pritaikymą tautoms, esančioms kolonijiniame ar svetimųjų dominavime. Tą rezoliucija prašoma, kad tokiuose forumuose būtų svarstomi pranešimai, kurie gaunami apie žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimus Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje ir būtų pareikštas JAV-bių susirūpinimas, kad Pabaltijo valstybių gyventojams būtų užtikrinta laisvo apsisprendimo teisė ir laisvė patiems pasirinkti tokį valdymo būdą, kokio jie nori be svetimųjų įsikišimo. Be to, toje rezoliucijoje pabrėžta yra, kad JAV pastoviai atsako pripažinti neteisėtą Sovietų okupaciją Pabaltijo valstybių ir palaiko diplomatinis santykius su nepriklausomos Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų atstovais.

Šiomis dienomis išleistame Valstybės Dep-to leidinyje apie Žmogaus teises įvairiose valstybėse pasakyta, kad Sovietų Sąjungos laikysena šiuo klausimu prasilenkia su priimtais tarptautiniais standartais tuo reikalu. Ten rašoma, kad Sovietai kalina asmenis, kurie siekia žodžio ir tikėjimo laisvės bei darbo unijų organizavimo. Dažnai jie nuteisiami, išstremiami į tolimas vietoves ir kalinami griežto režimo sąlygomis.

Ateinančią savaitę JAV Kongrese, Senate ir Atstovų Rūmuose bus paminėta Vasario 16-tosios sukaktis. Tuo reikalu senatorius Percy, santykiams su užsieniais Senato komisijos pirmininkas, vasario 3 ir 7 d.d. kalbėjo Senate ir kvietė savo kolegas senatorius jungtis su juo Lietuvos nepriklausomybės dienai Senate paminėti Vasario 21 d. Jis pabrėžė, kad nežiūrint sovietinio režimo spaudos - lietuvių savo krašte tvirtai pareiškia savo tautinę tapatybę ir pasididžiavimą savo tautinėmis tradicijomis. Senatorius Zorinsky vasario 8 d. pareiškė, kad "Mes turime kovoti už Lietuvos Tautos laisvę ir nepriklausomybę", pridurdamas, kad "JAV-bėms priklauso kreditas, kad jos niekuomet nepripažino Sovietinės aneksijos, o lietuvių amerikiečiai tol nenurims, kol jų broliai už geležinės uždangos bus jų pavergėjų persekiojami, deportuojami, išstremiami, kalinami, ar grūdami į psichiatrinės institucijas."

Paminėti dalykai rodo, kad Lietuva turi draugų ir kad lietuvių veiksniai, organizacijos svetur, pavieniai lietuvių ir Lietuvos Diplomatinė ir Konsularinė Tarnyba ryžtingai eikia, primin-

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Nr. 3 (39)

1944 m. vasario 16 d.

III m.

Teisingumas, teisė ir didis mūsų tautos noras būti nepriklausomiems testirina mus kovoje su slegiančia vokiečių okupacija ir bolševikų gresme! Kiekvienas pajuskime, kad dalelė pareigos tenkančios tautai išlaisvinimo kovoje, tenka mums kiekvienam atskirai pakelti, ir dėl to, siekdami greitesnio išlaisvinimo, ryžtingai ją pakelkime! Tęskite sėkmingai savo darbą, ryžtingai ir vieningai dirbdamos. Pateminės Kovos Organizacijos, siekiančios atstatyti Lietuvos suverenumo vykdymą. Vasario 16-tąjį tesujungia mus dar ryžtingesniai ir vieningesniai veikimui Lietuvos išlaisvinimo kovoje! — Kenčiančios Lietuvos sūnūs. būkime stiprūs šioje kovoje!

I LIETUVIŲ TAUTĄ

Lietuvių Tauta, siekdama išlaisvinti Lietuvą iš okupacijos ir atstatyti Lietuvos valstybės suverenumo organų svietimos jėgos laikinai sutrukdytą veikimą, yra reikalinga vieningos politinės vadovybės. Tam tikslui politinės lietuvių grupės, kaip tautos politinės minties teikėjos ir vykdytojos, nutarė sujungti visas savo jėgas bendram darbui ir sudarė Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą — VLIK.

Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, pradėdamas savo darbą skelbia:

1 Lietuvos Tautos laisvė ir Lietuvos valstybės nepriklausomybė yra Tautos egzistencijos ir jos visokeriopos gerovės būtinoji sąlyga.

2 Suvereniene Lietuvos valstybė nei dėl Tarybų Sąjungos, nei dėl dabartinės Reicho okupacijos nėra išnykusi, tik suvereninių valstybės organų veikimas yra laikinai sutrukdytas. 1940 m. birželio 15 d. Tarybų Sąjungos okupacijos ir tos okupacijos prievarčio padarytų kitų jėgų ir klastos akto pertrauktas Lietuvos valstybės suverenumo organų veikimas 1941 m. birželio 23 d. Tautos sukilimu ir laikinosios Vyriausybės veikimu buvo laikinai atstatytas.

3 Lietuvą iš okupacijos išlaisvins ir toliau veiks 1938 m. Lietuvos Konstitucija, kol ji teisėtu keliu bus atitinkamai pakelta.

4 Respublikos Vyrinysybė, laikui atėjus, bus sudaryta Vyriausiąjame Lietuvos Išlaisvinimo Komitele koaliciniu pagrindu politinių grupių susitarimu.

5 Demokratinė Lietuvos valstybės santvarka bus suderinta su pačiųjų tautos sluogūnų interesais ir bendroms pakartotinio sąjūgimo.

6 Respublikos Prezidento ir Seimo rinkimų įstatymai bus reformuoti pagal demokratinius rinkimų principus.

7 Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, vadovaudamas Tautos kovoms ir parbams Lietuvos išlaisvinti, Lietuvos valstybės suverenumo organų veikimui atstatyti, demokratinėi Lietuvos santvarkai atkurti ir kraštui nuo bolševizmo ir kitų jo gyvenimą ardančių veiksmų apginti, vykdys plačiausią visuomenės konsolidaciją, lygins politinių grupių tarpusavio nesusipratimus.

8 Didžiai vertindamas tautinių karų pečių reišmę kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo, Komitetas visokeriopai remis Lietuvos kariuomenės atkūrimą.

9 Komitetas palaikys glaudžius ryšius su Lietuvos pasiuntinybėmis ir konsulatais ir bendradarbiaus su užsienių, ypačiai Amerikos, lietuvių ir su visomis tautų apsisprendimo laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę pripažįstančiomis tautomis.

10 Kultūrinei ir ūkinei Tautos pažangai paspartinti ir valstybės gyvenimui veikiau normalų kelią gražinti Komitetas rinks ir ruoš medžiagą išlaisvintosios Lietuvos administracijai, ūkinei, socialiniam gyvenimui, teisingumo ir švietimo darbui tvarkyti.

Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo Komitetas, skelbdamas Lietuvii Tautai šią savo deklaraciją, kviečia visų politinių nusistatymu, geros valios lietuvius nusiteikti tarpusavio bendradarbiavimo ir vienybės dvasia nelygstamajame kovoje dėl Lietuvos.

Vardan šio Lietuvos vienybė teisydi!

VYRIAUSIASIS LIETUVOS
IŠLAISVINIMO KOMITETAS

Vilnius, 1944 m. vasario 16 d.

damis pasauliui lietuvių tautos neteisėtą okupaciją ir siekdami, kad Vakarų pasaulis Lietuvos laisvės byla daugiau domėtųsi ir dažniau Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės ir nepriklausomybės atgavimo reikalą keltų. Lietuvos Diplomatines Tarnybos reikalu šia proga noriu pridurti, kad jos veikla nėra nutrukusi. Sovietams Lietuvą okupavus, nuo 1940 metų LDT savo veiklą derino išvien su Lietuvos vyriausybės paskirtu diplomatinės šefu, buvusiu Lietuvos užsienių reikalų ministru Stasiu Lozoraičiu, ėjusiu tas pareigas iki mirties - 1983. XII. 24 d. Po jo mirties, pagal velionio valią, tas pareigas teko perimti šiuos žodžius kalbančiam. LDT ir toliau tęs, kaip ligšiol, savo veiklą, gindama Lietuvos teises ir interesus.

LDT, lietuvių veiksniai, organizacijos ir visi lietuvių besireiškia Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo veikloje yra labai dėkingi J.A.V-bėms, jų vyriausybei, Kongresui ir visiems, kurie kreipia dėmesį į mūsų laisvės bylą ir jos eigoje padeda. Ypačiai su gilniausia pagarba reiškiamas dėkingumas sesėms ir broliams tėvynėje, kurie būdami nežmoniškoje priepaudoje stengiasi išlaikyti tai, kas lietuvių tautai brangiausia ir rodo mūsų tautos gyvastingumą. Didingos idėjos nemiršta kaip žmonės. Gyvenimas ir Lietuva!

HOT SPRINGS ALTO SKYRIAUS VALDYBA

Visuotinis Hot Springs, AR Amerikos Lietuvių Tarybos skyriaus susirinkime išrinkta nauja valdyba - pirm. Ant. Bertulis, vicep. Petras Maldeikis, sekr. Kostas Plepys, išd. Juozas Rastenis, rev. kom. Pranas Švilpa ir Antanas Kruklys.

Prieš 40 metų VLIKAS, išsikūręs 1943 m. Lietuvoje - pagrindinėje, 1944 m. vasario 16 d. proga paskelbė atsibaukimą į lietuvių tautą.

Cia matome šį atsibaukimą paskelbtą tu laikų pagrindinėje spaudoje - "Nepriklausomoje Lietuvoje" nr.3(39), kurią redagavo Jonas Kardelis ir kt.

PASAULIO PABALTIEČIŲ SANTALKA

Pasaulio Pabaltiečių Santalka buvo įkurta 1973 m. lapkričio 18 d. Višumoje PPS atstovauja Pabaltijo valstybių tautoms, kol jos yra Sovietų okupacijoje. Pasaulio Pabaltiečių Santalką sudaro 1951 m. įsteigta Pasaulio estų taryba Niujorke, 1955 m. įsteigta Pasaulio laisvų latvių sąjunga Vašingtone ir 1943 m. Lietuvos pagrindinėje Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kurio būstinė dabar yra Vašingtone.

SIEKIAMA PANAIKINTI JALTOS SUSITARIMĄ

JAV kongreso nariams, naujai išjungiantiems į Ad Hoc komitetą ginti Pabaltijo valstybių laisvę, Amerikos Lietuvių Taryba pasiūnčia padėkas. Atsiliepdami daugelis kongresmenų savo laiškuose pareiškia, jog jie siekia kongrese praveisti rezoliuciją, kad būtų nutraukta Jaltos sutartis, kuri be pačių gyventojų sutikimo daugelį sričių paliko sovietinėje kontrolėje. Tos sutarties poveikyje ir Lietuva, Latvija bei Estija paliktos Sovietų įtakos zonoje. Atšaukiant tą sutartį būtų parodyta, kad Amerika solidarizuojasi su pavergtųjų ryšių Europos tautų laisvės siekimais.

SANDARA

LITHUANIAN NEWS PAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone YArds 7-4789
or (312) - 543 - 8198.

SUBSCRIPTION RATES:
In The United States per year \$10.00 UŽSAKYMŲ KAINA:
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams \$10.00
POSTMASTER: Send address changes to SANDARA, 840 W. 33rd St. Chicago, IL 60608

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara

Lithuanian National League of America

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P. Dargis,
pirminis vicepirm. - Aleksandras
J. Chaplikas,
antrasis vicepirm. - Julius R. Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros
redaktorius - Grožvydas J. Lazauskas,
centro valdybos išd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas
P. Dargis, Vyto Uznys.
Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita
Rimkus ir Jonas Galminas.

Svietimo komisija:
Edvina Yankus (Miami, FL),
Edvardas Boreiša (Chicago, IL.), Petras
Bružas (Chicago, IL.), Antanas
Sukauskas (Detroit, Mich.), dr. Algirdas
Budreckis (Boston, MA.), Vaclovas
Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruo-
kis (Los Angeles, CA), Stepas Paulaus-
kas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisinis patarėjas: dr. Kazys Šidlaus-
kas.
ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
840 West 33rd Street, Chicago, IL.
60608.

1974 metais tuo metu buvęs Chicago mēras Richard J. Daley pasirašo
problematiją Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukakties progą.
Iš kairės: Chicago ALT sk. pirm. Rimas Šarka, sekr. Stasys Mankus, Lie-
tuvos Gen. Konsulė Juzė Daužvardienė, vicepirm. kun. Adolfas Stasys, ma-
joras Richard J. Daley, Cook County architektas Albertas Kerelis, Jonas
Paukštis. (V. Noreikos nuotrauka)

ŽMOGAUS TEISIŲ GYNĖJAS

Prezidentas Reagan paskelbė, kad
Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių komi-
sijos sesijoje Genevoje amerikiečiams
atstovauja Dick Schifner. Jis į JAV at-
vyko kaip pabėgėlis nuo nacių. Jo tė-
vus naciai yra nužudę, todėl jis ypatingai
yra jautrus žmogaus teisėms. Prezi-
dentas Reagan savo pareiškime pažy-
mėjo, kad šiandieną svarbiausia kova
yra ne dėl žibalo, grūdų ar teritorijų,
o dėl laisvės.

RADIO VALANDĖLĖS SUKAKTIS

Naujosios Anglijos lietuvių kultū-
rinės programos - Laisvės Varpo - 30
metų sukakties minėjimas ruošiamas
kovo 24 d. Bostono Lietuvių Piliiečių
klubo salėje, su specialiu koncertu, ku-
rio programą atliks sol. V. Mozūrai-
tytė, pianistė R. Lampsaitytė - Kollars
ir smuikininkas M. Kollars - visi iš
Vokietijos. Šios radijo programos vedė-
jas yra Petras Viščinis, kuris rūpes-
tingai pasirūpins mūsų kultūriniam
reikalams ir Lietuvos laisvės gynimui.

JAUNIMUI ŽINOTINA

Jungtinis Pabaltiečių komitetas Va-
šingtone ir šiemet priims internus va-
saros darbu. Bus parinkta po vieną stu-
dentą iš lietuvių, estų ir latvių. Kiek-
vienam už vasaros darbą skirta 1,500
dol. atlyginimo, papildomai apmokant
kelionės išlaidas. Jie palaikys ryšį su
JAV kongreso ir valdžios įstaigomis.
Priimami gerai mokantieji savo tauty-
bės ir anglų kalbą, nejaunesni kaip
18 metų amžiaus, galintieji naudotis
automobiliu būnant Vašingtone. Pirmeny-
bė studijuojantiems politinius moks-
lus, žurnalizmą, baltistiką.
Lietuviai studentai tuo susidomėję
turi kreiptis iki kovo 30 d. į Ameri-
kos Lietuvių Tarybą, 2606 W 63rd St.,
Chicago, IL 60629, tel. (312) 778-
6900

SOVIETAMS YPAČ NEPATINKA BEND- ROS PABALTIEČIŲ ORGANIZACIJOS

Ne tik okup. Lietuvos bolševikinė
spauda, bet jau ir pačios Rusijos spau-
dos organai neiškentę, pradėjo dėti straip-
snius prieš lietuvių, latvių ir estų jung-
tines bei bendras laisvinimo organiza-
cijas.

"Izvestijos" 1984 m. sausio 18d.
numeryje skirtas straipsnis ypač prieš
lietuvių, latvių ir estų bendras organi-
zacias, veikiančias Amerikoje - prieš
Jungtinį Amerikos Pabaltiečių komitetą
Washingtono, kuriame dalyvauja Ame-
rikos Lietuvių Taryba, prieš bendrą
Pabaltijo radijo programų suorganiza-
vimą, ypač prieš latvių ir estų vei-
kiančias Amerikoje ir Švedijoje vietos
ir pasaulinio pobūdžio organizacias.
Taip pat užkliuva ir paskirų asmenų
veikla.

Visa tai parodo, kad gerai veikti
paskirai, bet vis dėlto jungtinės jėgos
yra stipresnės ir priešui daug skaudes-
nės.

LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

J. Andriaus sudaryta Lietuvos
žemėlapis, išleista Devenų Kultūri-
nio Fondo, kaina \$6.00 + .65 c
(persiuntimo išlaidoms padengti)
galima įsigyti siunčiant užsakymus
šiuos adresu:

DEVENŲ KULTURINIS
FONDAS
P. O. BOX 10782
ST. PETERSBURG, FL. 33733

ŽUVUSIŲ YLAKIŠKIŲ GARBEI

Ylakių bažnyčia

YLAKIŠKIAI ŽUVĘ PARTIZANAIŠ

Zosė Brasaitė, Juozas Mickus, Pra-
nas Mickus, Kazys Venckus, Zidorius
Matutis, Kazimieras Švirktis, Petras
Laukineitis, Zidorius Štoškus, Vaclo-
vas Štoškus, Donatas Štoškus, Vincas
Ruzgys, Vincas Jonšauskas, Jonšaus-
kienė (Liubinaitė), Jonšauskienė (Tau-
rilaitė), Alfonsas Operavičius, Vizgau-
dis, Leonas Sarapnickas, Pranas Sa-
rapnickas, Petras Sarapnickas, Fortu-
natas Aškliis, Stasys Aškliis, Kostas
Aškliis, Rapolas Baužys (mirė pake-
liui į Sibirą 1944 m. gruodžio 31 d.)
Antanas Žitkus, Kazimieras Balvočius.
Iš viso 25 asmenys.

POVILO TULMINO IPĖDINIAMS

Essex Apskritis New Jersey vals-
tijoje teisėjas painformavo Lietuvos Ge-
neralinį Konsulatą New Yorke, kad prieš
40 metų Newark, N.J. mirusiojo Po-
vilo TULMINO, Amerikoje žinomo kaip
PAUL TOLLMAN mažas penkių tūk-
stančių dolerių palikimas, neatsiradus
pretendentų, numatomas perduoti Ess-
ex Apskritis išdui bendriems reikalams.
Povilo Tulmino giminės ar apie
juos žinantieji malonėkite rašyti Lietu-
vos Generaliniam Konsulatui:

Consulate General of Lithuania,
41 West 82nd Street,
NEW YORK, N.Y. 10024

GERA ŽINIA TAUPYTOJAMS

K A S A Lietuvių Federalinė Kredito Unija

KASA Lietuvių Federalinė Kredito
Unija už IRA terminuotus indėlius mo-
ka 11%. Atidarę ar padidinę savo IRA
sąskaitą iki šių metų balandžio 15 d.,
indėlių galite nurašyti nuo 1983-jų metų
pajamų.

STUDENTŲ ATSTOVAI ALTE

Lietuvių Studentų Sąjunga savo na-
riais į Amerikos Lietuvių Tarybą pa-
skyrė Svajonę Kerelytę, Ramunę Tri-
čytę ir Joną Bobelį.

"SANDARA" YRA GERIAUSIA
VISOMIS PROGOMIS DO VANA

1944 1984

CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBOS BUVUSIŲ PIRMININKŲ SĄRAŠAS nuo 1944.V.21 iki 1984.II.16

	Metai	
Prel. Ignas Albavičius	1944/5	Juozas Skorubskas
Dr. Kazys Drangelis	1945/6	Jonas Jurkūnas
Kazys Mačiukas	1946/8	Kun. Adolfas Stašys
Vincas Duoba	1948/9	Julius Pakalka
Paulius Baltis	1949/50	Algirdas Pužauskas
A. K. Valukas	1950/51	Rimas Staniūnas
Euphrosine Mikužiūtė	1951/52	Kun. Adolfas Stašys
Bronius Budginas	1952/53	Julius Pakalka
Alfonsas F. Wells	1954/55	Mykolas Pranevičius
Dan Kuraitis	1955/56	Rimas Šarka
Teodoras Blinstrubas	1956/57	Juozas Beliūnas
Povilas Gaučys	1957/58	Casimir G. Oksas
Alfonsas F. Wells	1958/59	Christina Austin
Euphrosine Mikužiūtė	1959/60	Rimas Šarka
Dr. Antanas Virbickas	1960/61	Algis Jasaitis
Kun. Adolfas Stašys	1961/62	Vincent Samaška
Alfonsas F. Wells	1962/63	Julius R. Kuzas
		Euphrosine Mikužiūtė
		Petras Buchas
		Vincas Samaška
		Casimir G. Oksas

GRAŽIAI ATRODĖ LIETUVOS ULONAI

Lietuvos kavalerijos - ulonų ir gu-
sarų išėiginė karių uniforma buvo gra-
ži, patraukli. Jojant ristais žirgais bu-
vo į ką pasižiūrėti, pajusti malonumą
ir pasididžiavimą. Šioje nuotraukoje es-
kadrono ulonas Juozas Strungys, kilęs
iš Šakių kaimo, Pajavonio valsčiaus, Vil-
kaviškio apskr. Atvykęs į Ameriką
apsigyveno Waterbury, Ct. Vedė antros
kartos lietuvaitę Juliją, užaugino dukrą
Marytę, kuri baigė medicinos mokslus,
kalba gražiai lietuviškai, priklauso skau-
tams, tautinių šokių šokėjams. Jis pats
priklauso bendruomenei, ramovėnams
ir lietuvių klubui. Per atostogas aplan-
kė buvusį ginklo draugą Augustiną Ašok-
lį Ciceroje.

Dešinėje:

Nepriklausomos Lietuvos kariuome-
nės eskadrono ulono Juozo Strungio
nuotrauka

Lo que no se conoce del secuestro de Didziulis

Lietuviškas vertimas:
KAS DAR NEŽINO DIDŽIULIO PAGROBIMO?

Nunca tuvo miedo

Algimantas Didžiulis Grigaliūnas, de origen lituano, da sus declaraciones a EL ESPACIO sobre las carac-

terísticas que tuvo su secuestro y posterior retención. El joven industrial nunca perdió la compostura y agradeció a las autoridades por su pronta liberación. (Foto EL ESPACIO, de Alvaro Palido).

VACLOVAS PRŪSAS

LAIMINGAI PASIBAIGUSI TRAGEDIJA

Kas dar nežino Didžiulio pagrobimo?

1. "VAŽIAVO", KAD BUVO VEŽAMI

Raudonosios Maskvos ordoms okupu-
vus laisvai besitvarkančią Lietuvą, vieni
Lietuvos gyventojai "važiavo", kad buvo
vežami. "Važiavo" ir paraudonavusios Ru-
sijos gilumą - į Sibirą, į kalėjimus, į
koncentracijos stovyklas, į Gulago kacetus,
į sušaudymo vietas. Kiti gi bėgo, kad ne-
būtų vežami. Tokių bėgusių pasipylė po vi-
są pasaulį, po visus pasaulio kampelius
neaplenkdami ir Pietų Amerikos. Kiek
tokių išvažiavusių ir pabėgusių yra P.Ame-
rikoje, sunku tikrą jų skaičių nusakyti.
"Encycl. Lituanica" puslapiuose randame,
jogei Argentinoje gyvena apie 30-40,000
lietuvių, Brazilijoje - 44803 (1951 m.
surašymo duomenys), Venecueloje - 2000,
Uragvajuje - 1000, Kolumbijoje apie
200 ir pavieniai išsibarsčiusi visoje P.
Amerikoje bei Karibų Jūros salose koks
100. Taigi, iš viso netoli 90-ties tūk-
stančių.

Skaičius 90 tūkstančių - nepatikimas,
nes lietuviai, kaip ir kitų tautų žmonės,
kilnojasi iš kontinento į kontinentą, mirš-
ta, vedybomis "nubyra", naušta. Tiesa,
gimsta naujų, bet tokie daugumoje tenka
nurašyti į nuostolius, kai mažai kas jais
rūpinasi, kai surkutoji Pasaulio Lietuvių
Bendruomenė lietuvių gelbėti yra užsiė-
musi dalimi kitais reikalais.

Kada pirmieji lietuviai atsirado P.
Amerikoje - klausimas, į kurį sunku at-
sakyti. Manoma, kad pirmasis lietuvis
Petras Daukantas pasirodė Argentinoje
kartu su Anglijos admiralu G. Brown 18-
me šimtmetyje. Gi 19-me šimtmetyje, pra-
laimėjęs 1863 metų sukilimą prieš rusų
okupaciją, kai kurie sukilėliai išsugėbė
pabėgti į vakarus, daugiausia į Prancū-
ziją, o iš jos jau galėjo pasiekti ir P.
Ameriką. Tokių tarpe galima paminėti
1831 metų sukilėlio sūnų 1832 m. Vilniu-
je gimusį Robertą Chodasevičių, baigusį
St. Peterburgo Karinę Akademiją kari-
nio inžinieriaus titulu ir kariavusį 1853-
56 m. Krymo kare ties Sevastopoliu. Jis
1863 m. sugėbėjo išsikurti iš sukilimo
sūkuriu ir atsirasti JA Valstybėse, kur
1861 - 65 metais dalyvavo civiliniame ka-
re, būdamas gen. Ulysses S. Grant ad-
jutantu. Atsiradęs Argentinoje 1865 m.,
tuojaus įsipainiojo į Argentinos - Para-
gajaus karą, dalyvaujamas jame kaip
karinių inžinerijos dalinių viršininku pul-
kintiko laipsnyje.

Visoje P. Amerikoje plačiai žinomas
ir ypatingoje pagarboje Čilėje laikomas
geologijos inžinierius prof. Ignas Domei-
ka (1801-1889) yra 1831 m. sukilėlis. Jo
garbei Čilės vyriausybė yra pavadinusi
kalną vardu Cerro Domeyco ir jo var-
du yra pastačiusi jūros uostą, pavadintą
Puerto Domeyco. Taipgi, dar Ignui Do-
meikai gyvam esant, 1885 m. Čilėje vy-
riausybės buvo nukaltas aukso medalis su
Domeikos atvaizdu.

Jis Čilėje gyvendamas ne tik kad iš-
tyrė vietos kalnų geologinę sudėtį, ne tik
kad sukūrė La Serena mieste Mokslo ir
Kasyklų Institutą, ne tik profesoriavo San-
tiago universitete, ne tik kad surado auk-
so, varžo, anglies ir kitokių mineralų klo-
dus, kurių kai kurie mineralai buvo pa-
vadinti Domeikos vardu - domeicit'ais,
bet yra parašęs nemažai mokslo veikalų
lenkų, vokiečių, prancūzų ir ispanų kal-
ba.

Ne be reikalo Ignacą Domeiką vaiz-

duojanti statula puošia Čilės sostinę San-
tiagą, o jo biustas - universiteto salę.

Antrajam pasauliniam karui baigian-
tis, komunistams rusams okupuojant Lie-
tuvą ir žiauriai joje elgiantis, lietuviai,
kas spėjo ištrukti, bėgo į vakarus tūk-
stančiais. Tai vienintėlė kryptis, kuria te-
galima buvo pabėgti. Jų koks penketas
ar net dešimt tūkstančių (statistikos nėra)
pasiekė P. Ameriką, bet ne visi at-
važiavėliai joje pasiliko. Dėl vienokių ar
kitokių priežasčių jų dalis išvažinėjo į
Kanadą, į JA Valstybes, o buvo ir tokių,
kuriems galva susisuko ir grįžo iš kur
atbėgo - į komunistinės Rusijos spąstus.
Pvz., Kolumbijoje buvęs kirpėju Stonys
grįžo atgal jau į "sovietišku rojumi" pa-
verstą Lietuvą. Įdomiausia, kad vietos
kvilingai jį išnaudojo Kolumbijoje apsigy-
venusius lietuvius šmeižti ir juodinti tiek
spaudoje, tiek ir radijo bangomis.

Pirmaisiais pokariniiais metais į Ko-
lumbiją "Dievo paukšteliais" vadinamų imi-
grantų buvo privažiavusių apie 500, ku-
rių dalis vėliau išvažinėjo į kitus kraš-
tus arba mirė nesulaukusi laisvos Lietu-
vos. Gen. Grigaliūnas - Glovackis mirė
Tunja vietovėje, inž. Eduardas Švedrys
Kolumbijos sostinėje Bogotą, gi Elvikai,
Gaurišienė, buvęs Kauno policijos vadas
Jankauskas, inž. Narutavičius, adv. Jo-
nas Totoraitis, med. dr. Prosevičius,
Prosevičienė, Lietuvos kariuomenės ka-
rininkas kalėda, gusarų kar. Andrašiu-
nas, Tamulis, Tamulienė, muzikas-var-
gonininkas Antanas Arminas, kleb. kun.
Barčaitis ir Marytė? mirė Antijokijos
departamento sostinėje Medellin'e. Dan-
tė Velavičiūtė - Slotkienė užbaigė vargus
vargi Villavicencio.

Lietuviško atkaklumo, darbštumo ir
sumanumo dėka, Kolumbijoje apsigyvenę
"Dievo paukšteliai" sugėbėjo gerai ir net
labai gerai įsikurti, įsigydami stambius
ūkius, fabrikus, prekybos įmones. Labai
gerai įsikūrusiu reikia skaičiuoti inž. Di-
džiulio šeimą, kurios sūnus Algimantas
Didžiulis, įmonės Destracó vicepreziden-
tas, 1983 m. lapkričio 14 d. bevažiuo-
jant iš įmonės į namus, buvo pagrobtas
Kolumbijoje įsitaisiusios ir pagrindyje vei-
kiančios prokomunistinės organizacijos
Ejército de Liberación Nacional - ELN

2. JIS NEBUVO PIRMASIS
IR NĖRA PASKUTINIS

Pramonininkas Algimantas Didžiulis
nebuvo pirmasis ir nėra paskutinis pog-
rindyje veikiančių komunistuojančių kas-
tristų bei Kubos diktatoriaus Castro ša-
lininkų pagrobtasis. Pokariniiais metais
Maskvoje sėdinčių diktatorių agentai jau
Vokietijoje pradėjo lietuvius "medžioti".
Pirmoji "medžioklės" auka buvo gen. Pe-
tras Kubiliūnas (1894-?). Jis buvo pagrob-
tas 1945 m. Gen. Kubiliūno likimo galė-
jo susilaukti ir gen. Povilas Plechavi-
čius (1890-1973), jei jį Vokietijoje esant
nebūtų saugojusi asmeninė sargyba.

Kolumbijos spauda, smulkiai apraši-
nėdama Algimanto Didžiulio pagrobimą, pe-
brėžia, kad lietuviškos kilmės (de origen
lituano) Kolumbijos pilietis industrialistas
Algimantas Didžiulis Grigaliūnas (pagal
vietos įstatymus ir papročius, pasiraši-
nėjant dokumentus, turi būti prikergeta ir
motinos mergautinė pavardė) turi tris bro-
lius, žmoną ir du sūnus, kad jo motina

vadinasį Laima Grigaliūnas, kuri visad
pasitikėjo Dievu ir niekad nepagalvojo, jo-
gei jos sūnus negalėsias grįžti gyvas ir
sveikas.

Liberalų partijos oficiozas "El Tiem-
po", konservatorių - "El Colombiano" ir
kiti, kaip "El Espacio", pažymi, jogei
industrialistas Algimantas Didžiulis nebu-
vo pirmasis, kurį bandoleros buvo pagro-
busios. Jų "generalinio štabo" būstinėje,
šone Bogotos, Fontibón vietovėje rasta
įvairūs dokumentai ir sąrašai asmenų, ku-
rie buvo pagrobti pereitais metais, ir ku-
rie dar numatoma pagrobti. Esą, rastame
sąrašė išvardinta visa eilė asmenų, ku-
rių tarpe atžymėtas valstybės prezidento
Belisario Betancur brolis Jaime Betancur
Cuartas (ministerio teisėmis einęs valsty-
bės patarėjo pareigas - consejero de Es-
tado), Texas Petroleum Company direk-
torius amerikietis Kenneth Bishop, italų
kilmės kolumbiečio 9 metų amžiaus sū-
nus Rocco Lupini, mažametis Celino Ca-
vache, studentė Sonia Sarmiento Gutiér-
rez ir daugelis kitų.

Lupini, Calvacho ir Sarmiento buvę
nužudyti, Gloria Lara de Echeverri taip
pat buvo nužudyta. Pažymėtina, kad ban-
dolėrų būstinėje buvo įrengta bunkeris-
slėptuvė, į kurią "tardymui" išvesdavo pa-
grobtuosius. Didžiulis, besikalbėdamas su
spaudos reporteriais, priminė, kad jis į
bunkerį nebuvo nuvestas, kad su juo bu-
vo elgiamasi padoriai ir kad jis turėjęs
savo kambariukyje televizorių, skaitęs
laikraščius, žaidęs šachmatais su grobi-
kais ir kad jam buvo pristatomos pakai-

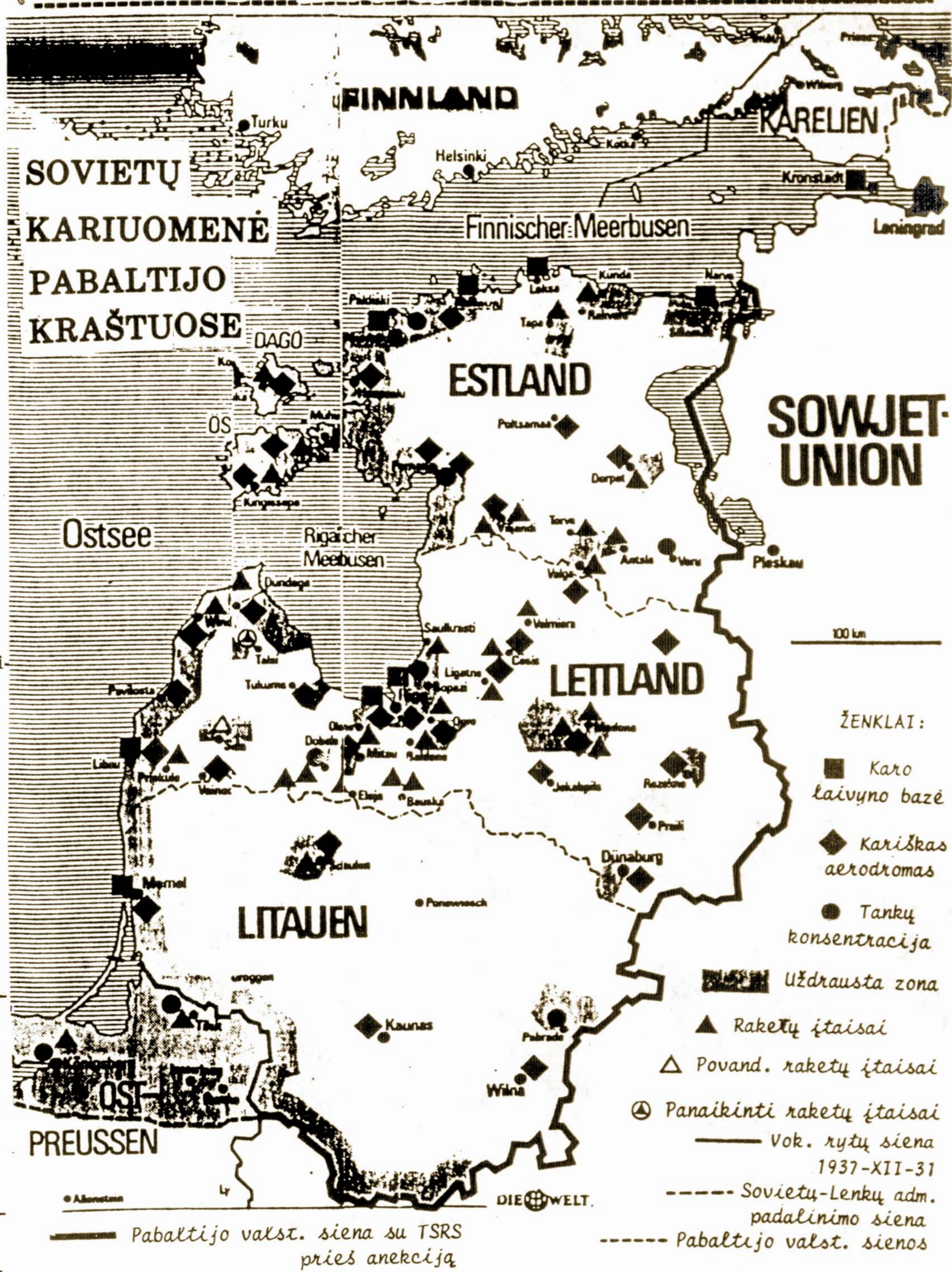
tomis dvi moterys ar mergaitės, ir kad
su viena jų buvo arčiau susidraugavęs.

Iš tokio Didžiulio spaudai suteikto pa-
sikalbėjimo, galima daryti išvadą, kad
bandolėros Ejército de Liberación Natio-
nal - ELN, kaip jie kad save vadino, pa-
grobdami lituano, norėjo jį "prisigaugin-
ti" organizacijos nariu, bet ne pasipini-
gauti. Pasipiniginimas, atrodo, Didžiulio
atveju buvo antroje eilėje, nesgi, kaip
"El Tiempo" rašo, pagrindyje veikianti
banda buvo užtenkamai turtinga ir finan-
siškai stipri. Esą, vien tik 1983 m., už-
puldami Tibaitatą vietovėje El Banco Ca-
fetero, ir nužudydami svarbų banko pa-
reigūną, išsivežė virš 15-kos milijonų
grynais. O tokį apiplėšimų buvo pada-
ryta daugiau. Be to, stambios sumos bu-
vo jų gautos išperkamaiais mokesčiais, pa-
grobus milijonierų ar žymesnį asmenį.

Iš surastų dokumentų ir taipgi tar-
dant suimtuosius bandolėrus, paaiškėjo,
kad banda planavo šių metų kovos mėnesy-
je ypatingai atžymėti ankstyvesniais me-
tais žuvusių kartu su bandolėrais katalikų
kunigą Camilo Torres, padarant didesnio
masto kokį nors užpuolimą.

Didžiulio nuomone, bandolėros nebu-
vo vien tik eiliniai paprasti plėšikai, bet
gerai išsilavinę ir aukštesnį mokslą tu-
rį asmenys. Nors jis su jais politinių po-
kalbių neturėjęs, bet iš nugirstų pasikal-
bėjimų sprendžias apie bandolėrų intelek-
tualinį išsilavinimą.

(Bus daugiau)

Vokiečių dienraštis "Die Welt" 1984 m.
sausio 16 d. paskelbė pilno puslapio pra-
nešimą apie Sovietų kariuomenės išdėsty-
mą Pabaltijo valstybėse. Žinias laikraš-
čiui suteikė Pasaulio Pabaltiečių Santal-
kos atstovas. Dienraštis atspausdino pen-
kis straipsnius ir Pabaltijo žemėlapi su
kariuomenės išdėstymo pažymėjimais. Ši
medžiaga buvo nepripuolamai paskelbta
Stokholmo posėdžių išvakarėse, kuriuose
35 Helsinkio susitarimo valstybių atstovai
turėjo dėti Europos Kooperacijos ir sau-
gumo derības.

Laikraščio duomenimis, okup. Lietuvoje
yra mažiausia Sovietų kariuomenės
iš visų Pabaltijo valstybių. Kariški aero-
dromai yra tik Vilniuje, Kaune, Šiauliuose
ir Klaipėdoje. Klaipėda yra kariškas
uostas ir povandeninių laivų aptarnavimo
bazė. Raketų įtaisai yra prie Šiaulių. Pa-
bradėje dabar yra šarvuotųjų dalinių.
Apie Šiaurės ir Pabrado kariškos pa-
šaliečiams uždraustos zonos, 20 km ruožas
pradedant Lenkijos pasieniu ir baigiant
Rygos įlankos vasarvietėmis yra taip pat
ypatingos apsaugos zona.

Laikraštis nurodo, kad Sovietų kariuo-
menė Pabaltijyje yra ne gynybosi, bet
puolimo pobūdžio. Visi daliniai yra pir-

mos kategorijos parengties stovyje. Pabal-
tijyje yra apie 80,000 pėstininkų (XI ar-
mija), Trys šarvuotųjų divizijos su 30,000
vyrų, penkios motorizuotos šaulių divizi-
jos su 50,000 vyrų ir dvi artilerijos di-
vizijos su 20,000 vyrų. Aviacijos yra
trys divizijos su 405 naikintuvais. Šalia
to, iš 8 Sovietų oro-žemės pajėgų divizij-
ų dvi yra Pabaltijyje. Kiekvienoje oro-
žemės pajėgų divizijoje yra trys para-
šutininkų pulkai, vienas artilerijos pul-
kas, ir vienas priešlėktuvinis batalionas.
Prie šių divizijų yra priskirti dar specia-
lūs sabotazo ir infiltracijos vienetai. Pa-
baltijyje esančios oro-žemės pajėgos ne-
priklauso Pabaltijo kariškiai apygardai,
bet gauna įsakymus tiesiai iš Maskvos.
Laivynas Pabaltijyje turi bent 30 povan-
deninių laivų (11 su branduoliniais gink-
lais), virš 40 didesnių ir bent 300 ma-
žesnių laivų, 19 su branduoliniais gink-
lais), 50 desantinių laivų, devyniolika
pagelbinių ir vieną jūrų pėstininkų
(2,500 vyrų) pulką.

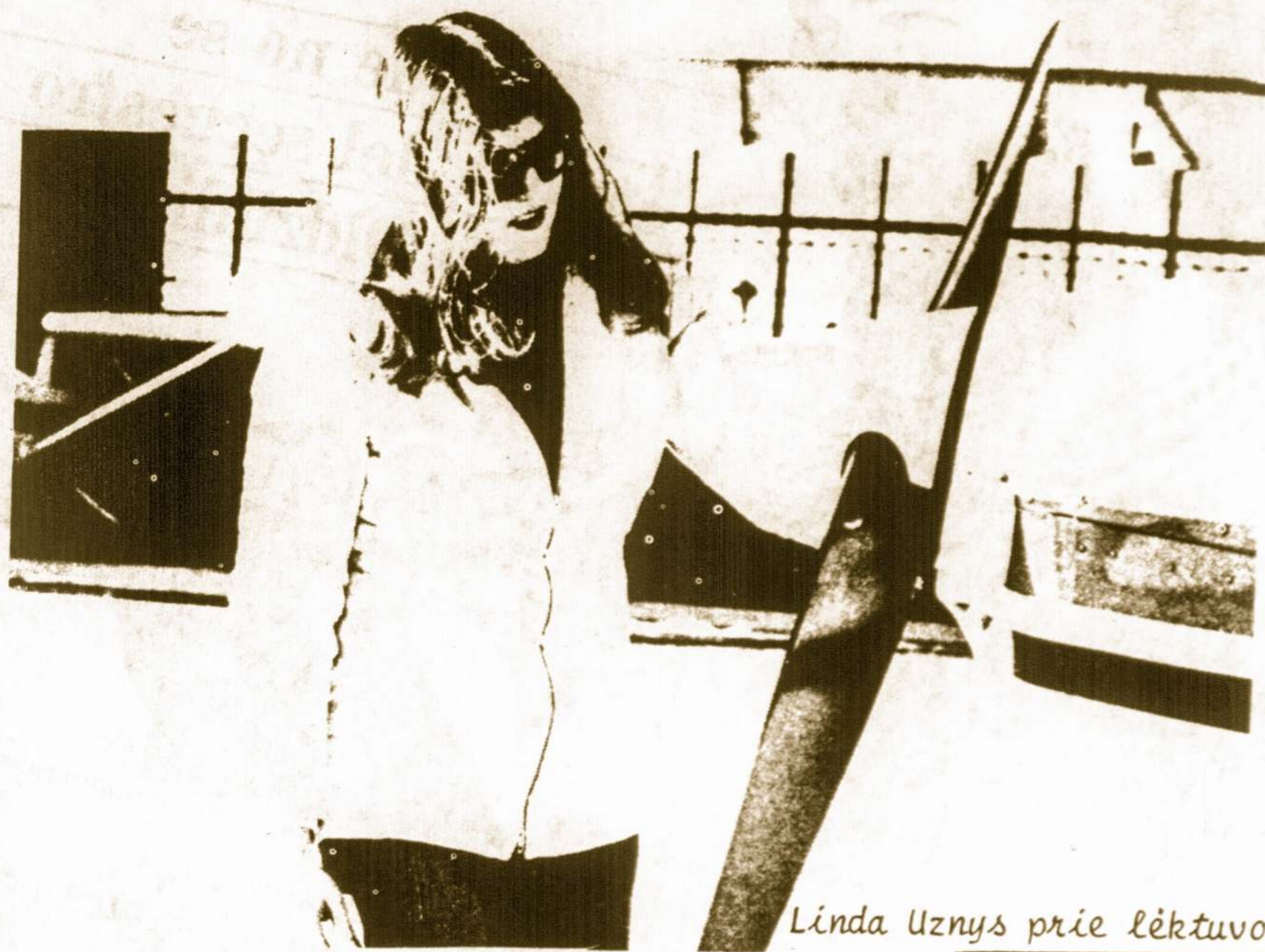
"Die Welt" nurodo, kad ketvirties
milijono kariuomenė Pabaltijyje negali
būti laikoma apsigynimo tikslais. Jos
apginklavimas yra nukreiptas prieš Eu-
ropą ir Skandinavijos valstybes. -L.

CHICAGOJ
IR A PYLINKĖSE

Kas skaito, rašo—
SANDARA
išsirašo

LINDA UZNYS išlaikė C.P.A. egzaminus

Linda Uznys prie lėktuvo

Vyto ir Adelės Uznių duktė LINDA išlaikė CPA egzaminus. Linkime jai sėkmės savo pamėgta darbe. Pažymėtina, kaip jau Sandaros 1977 m. nr.5 straipsnyje "FLYING LINDA" buvo aprašyta, Linda yra gabi ir lakūnė, jau seniai (kaip ir jos tėvas Vyto Uznys) yra išsigijusi piloto leidimą ir daug yra atlikusi skraidymo valandų, taip pat daug dirbusi ir "accounting" srityje.

Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinės valdybos, garbės teismo, kontrolės komisijos ir Trisdešimties metų rinktinės sukakties minėjimui ruošti komisijos nariai. (Nuotrauka P.Malėtos)

ŠAULIŲ VEIKLA

V.D. šaulių rinktinės metinis narių susirinkimas įvyko 1984 m. sausio 29 d. šaulių namuose - 2417 W 43 St. Chicagoje. Dalyvavo pilna salė aktyvių narių.

Metinį susirinkimą pradėjo rinktinės pirm. V. Išganaitis pakviestas ir prezidentas: vice pirm. J. Mackonį - sekretoriauti, garbės šaulė M. Dapkienė ir garbės šaulį v.p. E. Vengianską.

Metinius pranešimus padarė šie pareigūnai: Al. Paukštė - spaudos vadovas, v.p. J. Mackonis - namo administratorius, J. Pocius - rinktinės išdininkas ir Kontrolės komisijos vadu K. Povilaitis.

Visi pranešimai priimti su pagyrimu. Po diskusijų, klausimų ir sumanymų prieita darnaus susitarimo.

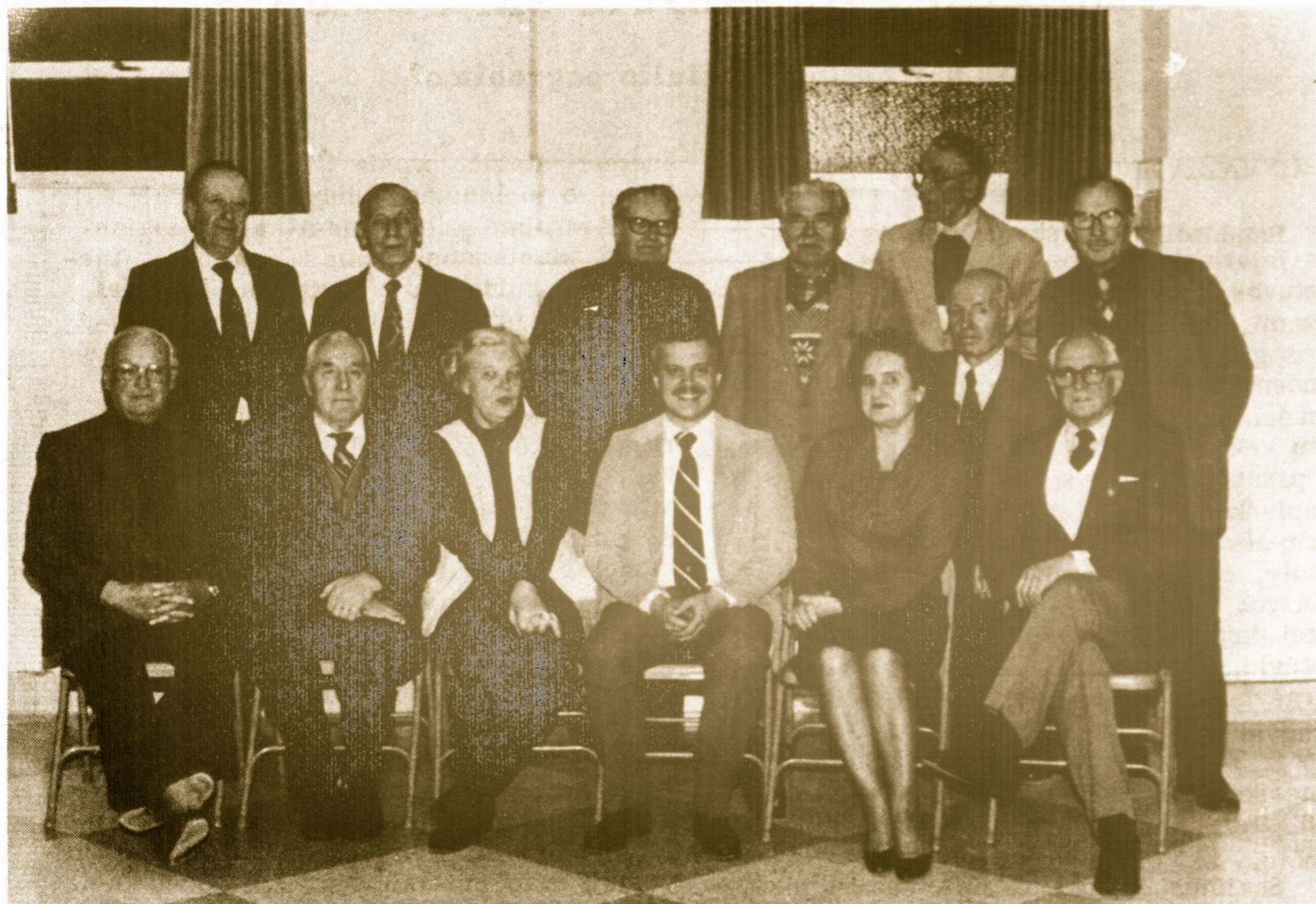
Susirinkimas baigtas Lietuvos Himnu. Po to vyko nuotaikingos vaišės. Juozas Skeivys

KAZIUKO MŪGĖ

Š. m. kovo 4 d., sekmadienį, įvyks metinė Kaziuko mugė Jaunimo centre. Mugė veiks nuo iškilmingo atidarymo ir parado 10 v. r. iki 3 v.p.p. Dalyvauja Aušros vartų, Kernavės, Lituanicos, Nerijos tuntai, Skautininkių draugovė, Korp! Vytis, Akademine skautių draugovė ir Filisterių skautų sąjunga.

Visose Jaunimo centro patalpose bus loterijos, žaidimų kambariai, kavinės ir mažojoje salėje valgykla. Bus progų išigyti įvairių skautų, rėmėjų ir tėvelių padarytų medžio rankdarbių, laimėti loterijose, pasilinksinti ir gardžiai pavalgyti.

Čikagos skautai ir skautės kviečia visus iš arti ir toli dalyvauti jų rengiamoje Kaziuko mugėje.

Marquette Parko Lietuvių Namų Savininkų 1984 metų valdyba: (iš kairės į dešinę) B. Erčius, J. Skeivys, A. Katelienė, pirm. Z. Mikušis, J. Jasiūnienė, J. Stonkus. Stovi: V. Bražionis, S. Patlaba, J. Matukas, A. Šidagis, P. Martinaitis, A. Gudauskas ir J. Bagdžius. (Nuotr. Vlodo Bražionio)

Kairėje - nuotraukoje (iš k. į dešinę): John Galminas, Vyto Uznys, Cook County Šerifas Elrod, Harry Petraitis, Julius Kuzas, Raymond Auderzunas.

Cook County Šerifas RICHARD J. ELROD bus pagerbtas, kaip "Man of the Year". Lithuanian Craftsmen Club (Lietuvių masonų) bankete, kuris įvyks 1984 m. kovo 24 d. Lietuvių Tautinio Namuose, 7:30 val. vak. Taip pat bus įteiktas \$ 500 čekis Šrainerių invalidų vaikų ligoninei. Įėjimas \$20 asm. Rengimo komiteto pirmininku yra Vyto Uznys, 3752 W. 69th Place, Chicago, IL. 60629, Telef. 582-0254.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 100,- Julius R. Kuzas, So. Holland, IL
- \$ 6,- Jonas Janulaitis, Pennville, MI
- \$ 5,- A. C. Rutkas, Fairfax, VA
- \$ 5,- Petras Blekys, Chgo., IL
- \$ 5,- Bronė Kuchinsky, Mahansy, PA
- \$ 5,- S. Aušrotas, Sun City, CA
- \$ 1,- Edv. Seibutis, Chgo, IL

Visiems už prenumeratų pratęsimą ir aukas Sandaros Spaudos Fondui dėkojame!

MR. ANTHONY'S BANQUET HALL

Savininkai - Petras ir Rita Dūdos, Sandaros skaitytojai ir rėmėjai

Ruošdami kuria nors progą pokylį ar vakarienę, prašau turėti galvoje MR. ANTHONY jaukias ir gražias sales, esančias 7348 W. Irving Park Road, Norridge, Ill. Tel. 453-2106, kur tikrai rasite malonų patarnavimą ir puikų, pagal jūsų pasirinkimą, maistą prieinamomis kainomis.

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius

VALANDOS
Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Sekmadieniais uždaryta

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office — 436-7878

Res. 839 - 5568

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS SIMAITIS, J. D.

Registered Broker

ROBERT J. ZAPOLIS

Attorney at Law

3208 W. 95th Street, Evergreen Pk. IL.
Phone. 423 - 8330

Member Sandara Lodge 77.
Kreiptis lietuviškai arba angliškai.

Didžiausias Kailių Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ LIETUVŲ KAILININKA, CHICAGOJE

Įstaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

Bedford INN

COCKTAILS DRAFT BEER
5758 W. 65th St. (65th & MENARD)

RESTAURANT & LOUNGE

Food Service Hours Mon. to Thurs. 11-8 Fri & Sat to 10 p.m. Open Sat. at 4 p.m.

• Fresh Oysters & Clams • Sandwiches, Steak, Lobster • Fresh Seafood Specialties • Happy Hour 4 to 6 Mon. to Fri.
ORDERS TO GO AVAILABLE 582-3510

Sav. Denny Šimenas,
Sandaros 77 kp. narys.

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas - Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI
IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

ENGLISH section

EDITOR Antanas Adomenas 7151 South California Chicago, Illinois 60629

THE SECRETARY OF STATE WASHINGTON

Dear Mr. Chargé d'Affaires:

It is with great pleasure that I extend to you and to the Lithuanian people the sincere greetings and warmest best wishes on the sixty-sixth anniversary of the independence of Lithuania.

The United States does not recognize the illegal incorporation, by force of arms, of the States of Lithuania, Latvia and Estonia into the Soviet Union. As President Reagan stated in his message commemorating the 1922 recognition of the Baltic States by the United States, the American people "share the just aspirations of the Baltic nations for national independence," and we uphold their right to determine their own national destiny, free of external coercion.

The struggle by Lithuanians and their friends to gain liberty for their homeland has been difficult, and will probably remain so. Yet as the efforts of the patriots and their colleagues in the nineteenth century were rewarded by the independence which they proclaimed on February 16, 1918, so can we hope and trust that today's struggle for Lithuanian self-determination may also be justly successful in the future.

Sincerely yours, George P. Shultz

Dr. Stays Backis Chargé d'Affaires of Lithuania.

St. Petersburg, Florida

ONA VAIČAITIENĖ - IŠKILI AUDĖJA

ATSIŽYMĖJUSI AUDĖJA - TAUTINĖ AMBASADORĖ

Ona vaičaitienė, St. Petersburgo lietuvių gyventoją, yra gana plačiai pagarsėjusi amerikiečių pasaulyje, kaip iškili audėja. Ji už savo puikius, meniškąs audimo darbus, išstatytas įvairiose parodose, festivaluose amerikiečių apdovanota daugybe atžymėjimo ženklų. Jų yra gavusi daugiau nei šimto ir veiki visus pirmūnus. Tad įdomu ir saviesiems iš arčiau susipažinti su šia iškiląja audėja, tautine ambasadore.

Ona Vaičaitienė audžia įvairios paskirties ir apimties tautinių raštų audinius, kaip tai: juostas, tautinius drabužius, puošnius vakarinius moterų drabužius, grindų, sienų kilimus, užuolaidas ir t.t. Yra išaudusi net ir figūrinius kompozicinius paveikslus, kaip tai: Paskutinė vakarienė, Adomas ir Ieva. Turi išaudusi didžiulį Europos žemėlapi, kur aiškiai matoma ir Lietuva, didžiųjų valstybių apsupta. Ona Vaičaitienė šį žemėlapi išstato parodose ir jį naudoja kaip vaizdingą priemonę

supažindinti kitataučius su Lietuva, su jos pavergimu, tikslu - pasieškoti draugų bei užtarėjų.

Ona Vaičaitienė naudoja įvairią audimo techniką, būdą ir įvairiarūšių siūlus. O turėdama įgimtą meno pajautimą puikiai derina siūlų spalvas, atspalvius ir šitai sukuria, išaudžia tikrai pasigrožėtinus lietuviško rasto audinius. Jos audiniai pasižymi dar ir kruopščiu išbaigimu; jos audinį į rankas paėmus sunku atskirti, kuri jo pusė yra geroji, tai ir dar vienas plusas audėjos vardui garsinti.

Ona Vaičaitienė su savo meniškais audiniais kasmet dalyvauja net keliose parodose, kaip tai: Floridos apskrities, Floridos valstijos rengiamuose tautų festivaluose ir Audėjų gildos rengiamose parodose. Kas įdomu, kad ji suskuba išausti vis naujų audinių, retai nepasikartoja savo eksponatais. Kas liudija nepaprastą jos darbštumą, ką amerikiečiai yra pastebėję ir spaudoje ne kartą tuo jos darbštumu pasidžiaugę. Be to, Ona Vaičaitienė priklauso Amerikos audėjų gildai ir dažnai yra kviečiama vadovauti jų organizuojamiems audimo kursams ir yra net kelis kartus tokiems kursams vadovavusi.

Ona Vaičaitienė audžia, ryškina tautinius raštus. Ji už savo audinius parodose yra laimėjusi pirmąsias vietas - premijas. Tokių atžymėjimų ji yra gavusi net virš šimto.

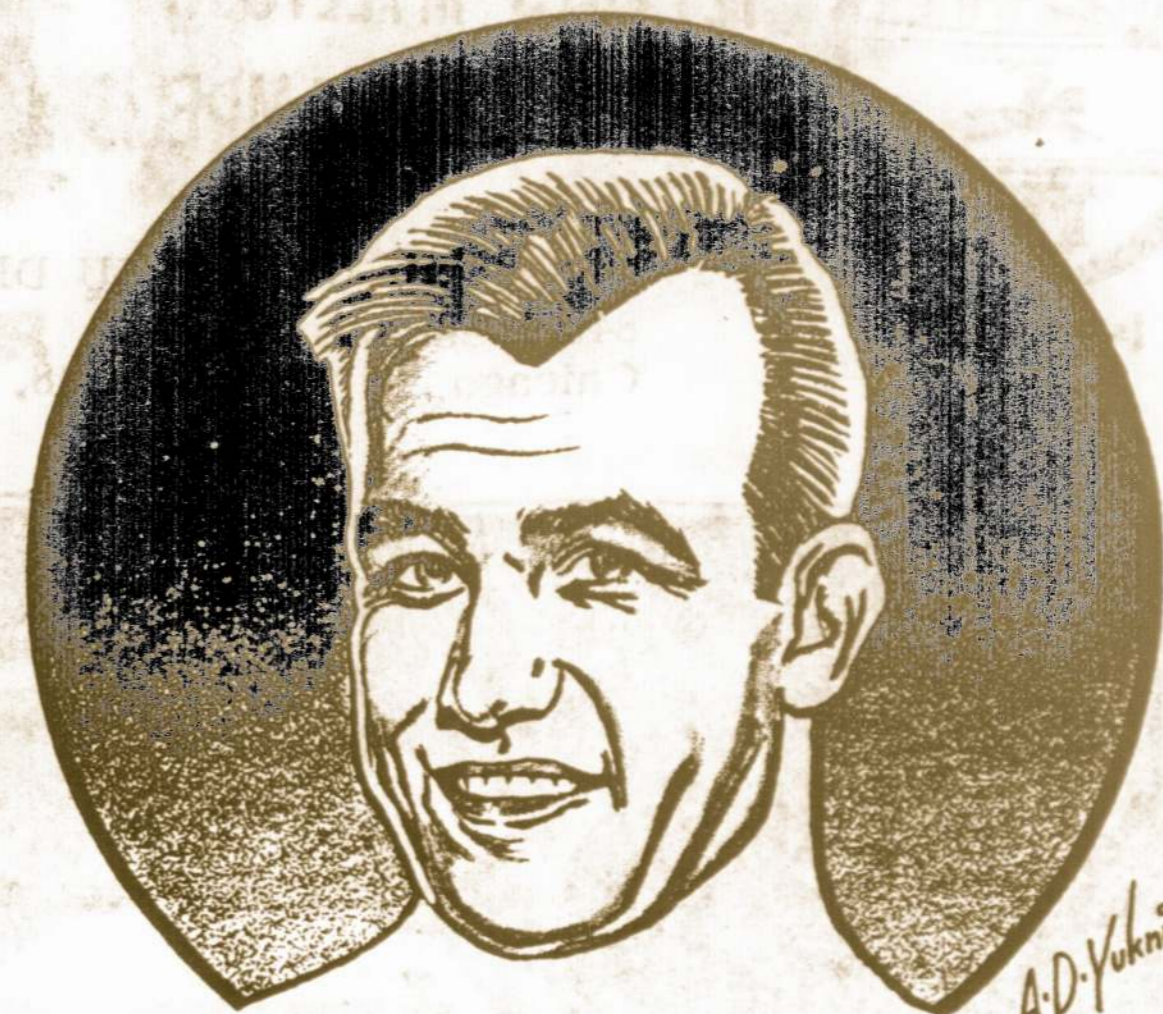
Onos Vaičaitienės austas paveikslas "Paskutinė vakarienė". Floridos valstijos festivalyje išstatytas ir apdovanotas pirmąja premija.

THE LITHUANIANS page 22

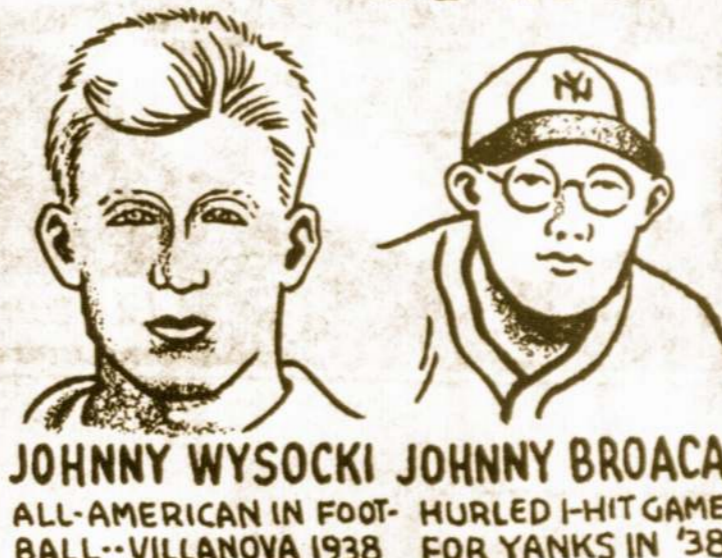
RAY APOLSKIS ONE OF THE NATIONS OUTSTANDING CENTERS AT MARQUETTE IN 1939-40

JACK SHARKEY HEAVYWEIGHT BOXING CHAMPION OF THE WORLD 1932-1933

JOHNNY GOODMAN AMATEUR GOLF CHAMPION WINNER OF 1933 WESTERN OPEN, 1933 UNITED STATES AMATEUR, AND 1937 NATIONAL AMATEUR ETC.

JOHNNY WOSOCKI ALL-AMERICAN IN FOOTBALL--VILLANOVA 1938

EDDIE WAITKUS BLOND FIRST BASEMAN CHICAGO CUBS

FRANCIS "WHITEY" WISTER ALL-AMERICAN FOOTBALL AND BASEBALL STAR AT MICHIGAN 1933

WALLY ZALE NATIONAL AND WESTERN INDOOR MIDGET AUTO RACING CHAMPION 1941 FRANK LUBIN LED HOLLYWOOD STUDIO TEAM TO NAT'L A.A.U. CAGE CROWN

BARNEY GEDWILLAS ALL-AMERICAN TRACK STAR 1941-THOMAS CO. TED HENNIS ALL-WESTERN FOOTBALL STAR AT PURDUE 1940 BARNEY MCCOSKEY IRISH-LITH STAR DETROIT TIGERS VITO TAMULIS PITCHING STAR PHILADELPHIA N. JOHNNY DICKSHOT BATTING CHAMP INTERNATIONAL LEAGUE 1939

JOE KRAKAUSKAS CLEVELAND INDIANS STAR

From "The Lithuanians" by Anthony D. Yuknis Published in 1941

Kas itin reikšminga, kad Ona vaičaitienė yra ne tik iškili audėja, bet ir puiki tautinė ambasadorė: neuilstama Lietuvos nelaimės skelbėja. Ši pati sau pasiskirtą uždavinį ji atlieka labai natūraliai. Parodose, festivaluose dažniausia ji demonstruoja audimo techniką praktiškai pati, tautiniais drabužiais pasipuošusi, sėdėdama staklėse ir audama. Kaip parodos atrakcija, ji sutraukia apie save būrius žmonių, jos audimu besidomintių. Tarp jos ir žiūrovų užsimezga dialogas. Ona Vaičaitienė, būdama giliai sąmoninga patriotė, tokias puikias progas "veltui" nepraleidžia: pasakodama apie tautinius raštus, ji visiems papasakoja ir apie esamą Lietuvos nelaimę, pavergtos tautos kančias, jos laisvės ilgesį... O klausiantiems, kur ta jos tėvynė - Lietuva yra, ji jiems parodo jos pačios austame Europos žemėlapyje... Tai iš tikrųjų, didelė pagarba pri-

klauso šiai ištikimai tautos dukrai, Onai vaičaitienei, taip pasigėrėtina! einančiai tautinės ambasadorės pareigas. Yra organizacinis užmojis šią iškiliąją audėją atsikviesti ir į Chicago, - surengti jos audinių parodą čikagiešiams. A. Guoda

PATIKSLINIMAI

Sandaros Nr 1, 1984 m. pusi. 6 turėjo būti straipsnyje visur "Ona Vaičaitienė", bet ne "Ona Vasaitienė". Už šį netikslumą atsiprašome.

Sandaros Nr. 20, 1983 m. pusi. 3 straipsnyje "Žmogaus kultūra" vietoje "Daugelis žmonių visur skuba" turėjo būti "visur skursta". Sandaros nr. 21, 1983 pusi. 3, vietoj "Gandhi paskelbtas didžiausiu" turėjo būti "Didžiadvasiu", vietoj "anglų pusėj" turėjo būti "angelų pusėj".

KAS SKAITO RAŠO - SANDARA IŠSIRAŠO

Jonas Talandis is a candidate for the Republican ticket for the office of the Metropolitan Sanitary District Commissioner, Chicago, Ill. The sanitary district covers nearly all of Cook county, Illinois. Mr. Talandis is currently the 2nd vice chairman of the National Republican Heritage Groups Council, General Regional Vice Chairman of the Lithuanian American Republican League of Illinois, and immediate past chairman of the Lithuanian American Republican National Federation

ATKARPA Sandaros prenumeratos pratęsimui

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDULI..... dol. Iš viso..... dol.

MANO PAVARDĖ..... ADRESAS:.....

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ
DRAUGIJOS KAMPĖLIS

TEVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS ADRESAS:
840 West 63rd Street,
Chicago, Illinois, 60608.

Isteigta 1896

T
M
D

Lietuvos prisikėlimo regėjimas

A. ŽEMUNZINAVIČIUS

VISION LITHUANIENSIS

Viktoras Šimaitis

Laisvės regėjimas

Iš pasaulio plataus begalinio,
Kur tik plaka lietuvių širdis,
Į tėvų ir senolių tėvynę

Skrenda laisvės viltis ir mintis!

Pro nuogų durtuvų milijonus
Prasilaužia audringu žaibu
Ir į pavergto Nemuno klonus
Trenkia skambančiu laisvės varpu!

Trupa kruvinos plieno tvirtovės,
Žengia laisvės tautos kankiniai,
Savo žemėn sugrįžta artojai,
Skamba, aidai dainom pagiriai!

Gedimino pily suplevena
Mūs trispalvė tautos vėliava,
Iš pasaulio plataus, begalinio,
Saukia mus mylima Lietuva!

JAV KONGRESAS — LIETUVOS LAISVĖS GYNĖJAS

Tamsioje Lietuvos vergijos naktįje lietuvių tautai yra nuostabios vilties šviesus žiburytis — JAV Kongresas: Senatas ir Atstovų Rūmai. Visa lietuvių tauta džiaugiasi, kad galingiausios pasaulyje vaslybės laisvai rinktoji piliečių atstovybė taip ryžtingai gina lietuvių tautos teisę į laisvą apsisprendimą, į naudojimąsi žmogaus ir piliečio laisvėmis ir teisėmis.

Daug kartų JAV Kongresas išėjo prieš Moksvo prievartinę okupaciją, gindamas Lietuvos laisvę. Didelės svarbos buvo bendra JAV Senato ir Atstovų Rūmų

rezoliucija Nr. 200, kuria JAV vyriausybė buvo įpareigojama ginti Lietuvos laisvės reikalus Madrido konferencijoje, kuria buvo skatinamas prezidentas panaudoti JAV informacijos įstaigas išryškinant lietuvių teisę į laisvę ir daryti įtaką, kad ir kiti kraštai remtų Lietuvos nepriklausomybės reikalą.

Šalia šių labai svarbių vienkartinų veiksmų, Lietuvos bylai labai teigiamai pasitarinau JAV Senate ir Atstovų Rūmuose kasmet ruošiami Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimai — Vasario 16. Šios svarbios tradicijos įvedimas yra Amerikos Lietuvių Tarybos nuopelnas. Jau Amerikos Lietuvių Tarybos istorijoje Leonardas Šimutis pažymėjo, kad, Alto atstovams 1945 m. besilankant pas kongresmaną Daniel F. Flood, padėkota jam už gerą kalbą apie Lietuvą Atstovų Rūmuose Lietuvos nepriklausomybės šventės proga. Toliau pirmasis Alto pirmininkas L. Šimutis rašo: „Su šio didelio nuosirdaus lietuvių bičiulio kongresmeno Daniel Flood kalba 1945 m. vasario 16 d. Atstovų Rūmuose buvo įvesta tradicija kiekvienais metais JAV kongrese minėti Lietuvos nepriklausomybės šventę“.

Šio tęstinumo išlaikymui daug prisidėjo Amerikos Lietuvių Tarybos kasmet rašomi laišakai JAV kongresmenams ir senatoriams, kad jie įsijungtų į Lietuvos nepriklausomybės minėjimą, o po to — padėkos laišakai tiems, kurie mūsų tautos šventės proga tarė šiltą žodį pavergtos Lietuvos reikalui.

Senatorių ir kongresmenų gynybos kalbos, keliant Lietuvos laisvės reikalą, nenuskambėjo tuščiose salėse. Jos sklido tarp įtakingų žmonių ir institucijų, keldamos viešąją pasaulio nuomonę prieš kruvinas skriaudas lietuvių tautai ir kovodamos už Lietuvos išlaisvinimą.

Kongreso atstovai parodė daug šilimos mūsų pavergtai tautai: prisiminime kongresmeno Nicholas Mavroules (Resp., Mass.) žodį: „Žmogaus teisių reikalavimas nenutilsta šios ryžtingos lietuvių tautos širdyse. Juose skaidriai dega viltis šiam eventualiam momentui, kada jų laisvė sugrįš. Lietuvių tautos sąjūsimonė neblėsta, kaip Sovietų spaudos nešėjai tikėjosi, bet ji darosi dar labiau ryžtinga... Kiekviena valstybė, kuri yra Sovietų Sąjungos kaimynystėje, susiduria su nuolatiniu pavojumi būti užpultai ir pavergtai. Molotovo-Ribbentropo paktas, sudarytas 1939 m., vedė į Lietuvos okupaciją 1940 m. Tai tik išryškina, kaip mažai tėra pasikeitę Sovietų Sąjungos teritoriniai siekimai.“

Pasaulis matė nuolatinius Sovietų Sąjungos vykdomus 1975 m. Helsinkio susitarimų laužymus. Sovietų Sąjungos nesilaikymas laisvo apsisprendimo ir žmogaus teisių principų yra žiaurus smurtas ir pasaulio tragedija... Tiek Amerikoje, tiek ir Lietuvoje šios didžios tautos ryžtingumas davė galimybės jiems nuolat siekti savo laisvės tikslų. Kova siekiant atstatyti laisvę, kova už tai, kas teisinga nėra pasibaigusi. Ji tęsiasi dabar, tęsis rytoj — iki ateis laimėjimas“.

12 DIEVO RANKA ŽMONIŲ REIKALUOSE

Šetono Galybė Laikina

Vienok, Šetono įsiveržimas į žmogaus apskričius, nėra paskutinis žmogaus prityrimų skyrius. Šventasis Raštas skelbia, kad Dievo paskirtu laiku Šetono viešpatavimas bus galutinai sugriautas ir visos apgavystės ir klastos, kurios kenkė žmogaus laimei ir vargino ją nuo pat Adomo ir Jievos dienų, bus sunaikintos.

Dievo ranka žmonijos reikaluose aiškiausia pasirodo Jo pažadėjimuose, kurie parašyti mūsų informacijai ir paguodai. (Rom. 15:4.) Nežiūrint to, kad neapšviestiems Dievo pažadėjimai atrodo ir tebeatrodo lyg kokios tai senobinės svajonės, mes, tačiau, pastebime juose dieviškąjį nutarimą. Matydami gi, kad Suvertojas taip ilgai rengėsi prieš išgelbėjimo žmonijos padermės iš Šetono vergijos, mes su džiaugsmu pastebime, kad visa įvyksta Jo paskirtu laiku ir kad joks Jo galybės apreiškimas nebuvo pavėluotas, bet pasiekė Jo tikslą. Jei kam atrodo, kad apystovos parodo mūsų meilingo Tvėrėjo nesirūpinimą žmonijos reikalais, supraskime kad taip darosi dėl paties žmogaus neišmanymo ir dieviškojo amžių plano nepažinimo.

Adresas: Joe Gramontas
5421 So. Mozart St.
Chicago, Ill. 60632

Kurie įdomaujatės, prašome parašyti atvirlaiškį, gausite dovanų įvairių knygų knygelių.

(Pr.)

Susivienijimas ruošia ekskursiją į Karibų salas laivu 1984 m. balandžio-April 29 d.

1984-aisiais metais balandžio-April 29 d. Susivienijimas Lietuvių Amerikoje ruošia laivu ekskursiją į Karibų jūrų salas. Ji plauks Norvegų-Karibų Linijos laivu M/S SKYWARD, iš Miami, Floridos. Tai 7 naktų kelionė į spalvingąją Meksiką ir gražią senąją JAV Key West. Lankysitės Meksikos Yucatanė CANCUN ir COZUMEL salose, kur galėsite pačiomis pigiausiomis kainomis nusipirkti įvairių prekių, aplankyti gilios senovės MAYA pastatų griuvėsius. Bus lankoma ir Amerikos pats gražiausias tropinis rezorto miestelis Key West.

Keliones savaitė bus tokia turtinga — geriausi maistu, pramogomis, muzika, šokiais, menu, senienų apžiūrėjimu, spalvingi prisiminimai minityse niekad neišblės.

Paruošimu Susivienijimo išvykai rūpinasi SLA narių tvarkoma American Travel Bureau Service, 9727 South Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Telefonas (312) 238-9787.

KASA Lietuvių Federalinė Kredito Unija

AKTYVAI 20 milijonų dol.

M o k a :

MARQUETTE PARKE:
2422 W. Marquette Rd.
Chicago, IL. 60629
Telef. 737 - 2110

CICERO:
1445 So. 50th Ave.
Cicero, IL. 60650
Telef. 656 - 2201

Kasos valandos:	9% už taupomąją sąskaitą, už 90 dienų, 6 mėn., 1 metų, 3 metų indėlius.
Nuo pirm. iki penkt. 10:00 iki 6:00 val.	10% - 500,00 iki 19,500,00
Šešt. 10:00-2:00	10.5% - 20,000,00 iki 100,000,00 dol.
Antr. 3:00 - 6:00	11% - virš 100,000,00 dol.
Ketv. 3:00 - 6:00	11% - IRA
Šešt. 10:00 - 12:00	SKOLINA: tik savo nariams žemesniais nuosimčiais negu bankai ar kt. finansinės institucijos.

Kiekviena sąskaita apdrausta Federalinės valdžios iki \$100,000.00

Laidotuvių Direktorai MAŽEIKI-EVANS

Laidojame iš
2424 W. 69th Street
737-8600

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
Laidotuvių Direktorai

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 South 50th Avenue, Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

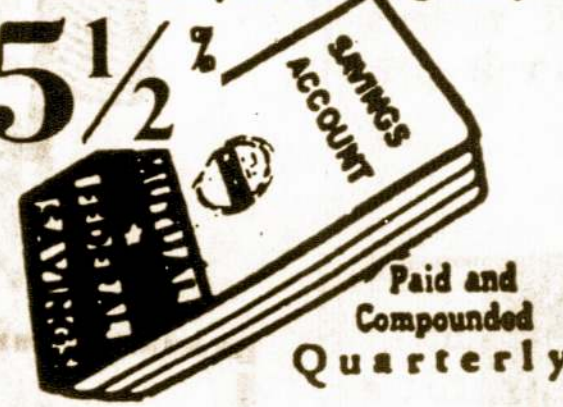
Aikštė Automobiliams Statyti

BALTIC BAKERY

4627 SOUTH HERMITAGE AVE Chicago, Illinois
Tel. LA 3-1510

2616 WEST 69th STREET Chicago, Illinois
Savininkas JUOZAS ANKUS Tel. 737-6784

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

Paid and Compounded Quarterly

see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD Hours: Mon, Tue, Fri. 9-4
CHICAGO, ILL. 60608 Thur. 9-8, Sat. 9-1

PETER KAZANAUSKAS, Pres. Tel. 847-7747
SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

BAIKALO EŽERO TYRINĖJIMAI

Didžiausias gėlaus vandens ežeras pasaulyje yra pietryčių Sibire, šiek tiek į šiaurę nuo Mongolijos. Baikalo ežere yra tiek vandens, kiek telpa visuose penkiuose šiaurės Amerikos Didžiųjų ežeruose. Jo tūris yra 15,500 kubinių mylių.

Šis ežeras pasižymi savo gilumu — giliausia vieta yra 1520 metrų. Tik kai kurie Pietų Amerikos ežerai yra gilesni ir siekia virš 6 km. gylį. Ežero paviršius yra 455 metrų virš jūros lygio ir jis beveik nėsikeičia, metiniai svyravimai yra tik 60 cm. Ežero vandens temperatūra yra labai pastovi ir retai pakyla virš 39 laipsnių Fareinheito (4 laipsniai Celsijaus).

Baikalo ežeras yra įdomus ir savo gyvūnija, kurios 60% nėra niekur kitur randama. 1982 m. Šiaurės Karolinos universiteto mokslininkai dalyvavo Sovietų mokslo akademijos limnologijos instituto Baikalo ežero gyvūnijos tyrimuose. Amerikiečiai buvo nusivėžę savo aparatūra, su kurios pagalba buvo pagauti ir gyvi iškelti kriaukliniai gyvūnai iš 1600 metrų gylio. Vandens spaudimas šiame gylyje yra 2500 svarų kvadratiniam coliui, spaudimas žemės paviršiuje 14.7 svarų kv. coliui. Iškelti gyvūnai bus tyrinėjami išlaikant jiems įprastą spaudimą. Tai yra antra JAV - SSRS mokslininkų ekspedicija Baikalo ežerui tyrinėti. Dabar planuojama trečioji tokia ekspedicija.

- L